

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.

(Priloga Vrtnu.)

Štev. 3.

Ljubljana, dné 1. marcija 1897.

V. tečaj.

Še ti tako!

3. Še jedenkrat četrta zapoved.

Dober je otrok, kateri nikdar ne razžali svojih dobrih starišev; izvrsten pa je oni, kateri še ni zadovoljen s tem, da jih ne žali, marveč si tudi vsestransko prizadeva, da jim kar le moč vstreza in veselje napravlja. Vendar s tem še ni dovršena vsa naloga, ki jo naklada četrta zapoved. Ta zapoved namreč obsega tudi še vse one, kateri so z nami v tesnejši zvezi, kakor drugi navadni ljudje, namreč: starega očeta, staro mater, tete, strice, botre in botrice, brate in sestre ter vse bližnje sorodnike; posle, součence, sosede in domačine, učitelje in vse predstojnike, kateri nadomestujejo stariše, duhovsko in deželsko gosposko, pa stare ljudi.

Tudi v tem so se od nekdaj odlikovali vsi izvrstni otroci. Naj vam zopet imenujem našega ljubega znanca, sv. Frančiška Saleškega. Pristrčno je ljubil svoje součence. Vsakemu izmed njih je bil pripravljen na

ljubo storiti karkoli, ko bi bilo tudi samemu neprijetno ali težavno. Kar je nje veselilo, veselilo je tudi njega; njihove britkosti so bile tudi njegove britkosti. Posebno rad je imel svoje sorodne vrstnike. Nekega dne je imel njegov bližnji sorodnik Gašpar Saleški tepen biti. Ves preplašen in objokan se ubožec kričaje vrže učitelju k nogam. Francek brž priskoči med učitelja in kaznjenca ter pristržno prosi, naj njega pretepo mesto onega. Učitelj ga odganja, blagi Francek pa ne odjenja od svoje prošnje. Slednjič učenik sprejme ponudbo; Gašpar sme iti, nedolžni trpi kazen za njega. Ko so iz šole gredé nekateri tovariši nevoljno godrnjali, češ, da mu je učitelj storil krivico, jih sveti deček zavrne in se odločno potegne za učitelja.

Kaj usmiljeno srce je imel tudi do poslov. Ob neki priliki se je služabnik nekaj pregrešil zoper domačega učitelja, in ta ga je hotel kaznovati za pregrešek. France je lepo prosil zanj, naj mu odpusti, pa ni bil uslišan. To ga ni vjezilo ali oplasilo, marveč le še dalje je prosil zanj. Tu mu je pa učitelj v nagli razdraženosti mesto odgovora dal gorko zaušnico. A tudi to čisto mirno prenese.

Še najbolj ganljivo je bilo opazovati, koliko si je prizadeval, da bi mogel vedno v miru in ljubezni ostati s svojimi brati. Imel je tri: Gala, Janeza in Ludovika. Najbolj sta si bila prijatelja z Ludovikom. Z Janezkom pa je imel večjo težavo, ker je bil bolj zamerljiv in nasprotljiv. A ravno zaradi tega si je blagodušni France prizadeval vselej njemu prednost nakloniti, da bi preprečil vsako neslogo. Če so si kdaj kaj delili med seboj, je znal s čudovito spretnostjo že tako obrniti, da je bil najboljši del vselej njegov; in če je Janezek zaslužil kazen, se je takoj ponudil, da bi jo prestal mesto njega. Tako se je ohranila zmiraj bratovska jedinstvo in sloga; in ko je bilo nekoč govorjenje o tem, kako so si bratje dobri in prijazni med seboj, pošalil se je, rekoč: »Mi trije skupaj bi napravili kaj dobro salato: Janez bi bil jesih, zato ker je tako močan; Ludovik bi bil sol, ker je tako moder, ubogi France bi bil pa olje, ker mu je toliko za krotkost.«

* * *

V nekem kraju na Tirolskem je hudo zbolel gospod učitelj. Otroci vsled tega niso imeli šole; a vendar so se zbrali že prvi dan v šolski sobi, da bi skupno molili za ljubljenega učitelja. Prosili so tudi duhovnika, naj bi zanj molili pri službi božji; najeli so sv. mašo, prihranjene darove so darovali vbogajme, in naprosili so gosp. kaplana, da so šli ž njimi na božjo pot k Marijini kapelici, ki je bila jedno uro daleč. Odrasli ljudje v oni občini so bili jako ginjeni in so rekli: »Take molitve toliko nedolžnih otrok mora Bog uslišati!« In res jih je uslišal — učitelj je zopet ozdravel.

* * *

Mali vnuk Karola X., poznejši grof Chambord (beri Šambôr), je bil še-le šest let star, pa se je že moral učiti pisanja. A to učenje mu je šlo jako slabo izpod rók. Igranje v prosti naravi je vse bolj veselilo živega, poskočnega dečka. Zdela se mu je huda kazen, kadar je moral mirno sedeti pri mizi in v svoj zvezek prerisavati velike dolge črke. Karol X. je večkrat zahteval ta zvezek, da bi se prepričal o napredku svojega vnuka; pa videl je le dolgo skladovnico nerodno razstavljenih grdih črt, ki so bile še nakičene z raznim vmesnim čečkanjem. Učitelj ga je večkrat kregal, a deček ga je znal tako lepo prositi in je delal tako lepe sklepe, da je učitelj končno odnehal in mu moral pokazati prijazen obraz.

Nekega jutra je bil učitelj tako žalosten, da ga ljubeznivi učenček ni mogel spraviti v dobro voljo. Naj je otrok povedal še kaj tako prikupnega, stari učitelj se mu ni nasmehljaj, kakor mu je bila sicer navada. Zastonj vprašuje dobrega učitelja po vzroku, zakaj je danes tako užaljen. Toda plemeniti deček ne miruje, dokler ne izvé. Neki služabnik mu pové, da je njegov učitelj zato tako žalosten, ker mora plačati tisoč frankov za svojega sina, pa jih ne more nikjer dobiti.

Hitro si jo izmislil mlada glavica! Pri zajutreku se mali princ začne dobrikati in pravi Karolu X.: »Dedek, ko bi jaz jeden teden prav lepo pisal, ali bi mi dali

potem nekaj lepega?« — »Dà, ljubček moj!« — »Ali bi mi dali potem 50 luidorov!*)« — »50 luidorov? To je veliko. Kaj pa hočeš početi s tem denarjem?« — »O, tega še ne povem, to je moja skrivnost.« Kralj se smehlja in mu obljubi 50 zlatov.

Bila je spomlad. Mali princ je pisal pri oknu, s katerega se je videlo na kraljeve vrtove. Ptički so tako krasno prepevali — deček jih ne sliši. Krotki domači golobje so prifrčavali in se tako blizu vsedali pri odprtem oknu — princ jih ne pogleda. Veseli glasovi pod oknom igrajočih otrók se oglašajo tako vabljivo v sobo — naš učenček se ne zmeni za-nje. Skoro ne utegne sopsti, tako pridno, pazno in točno prenaša črte in črtice raz učiteljev predpis na svoj zvezček. Nobene čačke, nobene napačne črte ni bilo več na vsi strani. Napredek je bil res čudežen. Stari učitelj ga kar ni mogel razumeti. Ves teden je princ vstrajal v ti gorečnosti. Ko je z vso skrbljivostjo izgotovil zadnjo črko, vzklikne radostno in teče dedku kazat svoj zvezek. Uez nekaj minut že priteče nazaj z obema rokama držeč mošnjico s tisoč franki, in ves žareč veselja jo podá svojemu staremu učitelju, rekoč: »Náte, moj dobri gospod profesor, to je zaslužek za moje delo. Prosim, vsprejmite. Bil sem zato tako priden in pazljiv, da Vam morem dati ta denar.«

Na straži.

(Zapisal Andr. Rapè.)

Bode li kmalu sobota, ko pride brat od vojakov domov? Tako je pogosto povpraševal Roganov Tinček mater, ki so pripravljali kosilo, ter skoro niso imeli časa odgovarjati na toliko in toliko otročjih vprašanj. Kmalu bode tu! tako so mu mati že ves teden odgovarjali, danes pa so rekli: »Jutri se popeljeva oče in jaz Matiju nasproti, ti pa moraš biti priden doma in ubogati babico, da te ne bode tožila, ko pride brat domov.« »Saj bodem«,

*) Louis d'or (beri luidôr = zlati Ludovik) je francoski zlatnik, ki je bil v raznih dóbah različne vrednosti; tukaj okrog 10 gl. a. v.